

País

L' Estatut, tal com sap tothom, no va ser exactament un “acord constitucional”, sinó un compromís condicionat per determinades pressions circumstancials: des de la veloç reorientació de la dreta cap a posicions de la demagògia anticatalanista mai no esvaïdes a la ciutat de València, fins a la identificació-confusió entre “projecte de país” i “amença de l'esquerra”, passant per les retraccions i les pors després de l'intent de colp d'Estat del 23 de febrer de 1981. Pressions i condicions que, sota el nom de “batalla de València” o altres enunciats semblants, han estat abundantment exposades en llibres i papers diversos, sovint amb *parti pris* i equanimitat escassa. La realitat, siguen quines siguen les explicacions –internes i externes, accidentals o profundes, simples o complexes–, és que l'Estatut i l'arribada de l'autonomia no van representar la *culminació* d'un procés expansiu del nou valencianisme dels anys 60, que hauria anat de la ideologia a la mobilització i de la mobilització (màximament i il·lusòriament representada pel 9 d'octubre del 1977) a la política, sinó el resultat i la congelació d'un *reflux*. Una de les proves més contundents és la desaparició institucional del nom de *País Valencià* en tant que era portador i expressió d'una *idea*, és a dir, d'una representació i d'un projecte, i en tant que vehicle de difusió i de penetració social d'aquest projecte, i instrument de mobilització i d'adhesió. *País Valencià* hagué de ser proscrit no per parcial i minoritari (que no ho era, ans al contrari: fins i tot va ser, per ampli acord, el nom oficial del “Consell Preautonòmic” fins a l'aprovació de l'Estatut), sinó perquè era el nom del *país*. No únicament d'una nova “comunitat” entre tantes, producte de la descentralització de l'Estat, ni únicament el nom de la figura administrativa moderna d'una antiga regió històrica, sinó el nom d'un territori i d'un poble amb alguna forma d'especificitat *nacional*, per poc explícita i per molt ambigua que fóra. Exactament per això no el podien acceptar els qui van forçar-ne, i en forcen encara, el rebuig i la proscripció. Així, sense l'ús institucional de “País”, el projecte de “fer país” (de re-construir un espai amb vocació nacional) havia de quedar

Joan Francesc Mira

inevitablement desencarnat: pot existir, i pot haver-hi voluntat de “fer existir”, un *país* que es diga *Comunitat*?; és la mateixa cosa dir “el nostre país” que dir “la nostra comunitat”?; té les mateixes implicacions i reverberacions?; té el mateix

contingut conceptual i expressa el mateix sentit polític? És ben evident que no.

Perquè no es tractava d'una simple modificació terminològica, sinó d'un colp decisiu –amb plena consciència dels responsables, Lerma inclòs– contra un procés històric que començava a fer por. Sense l'ús públic i polític del nom que havia demostrat la seua eficàcia mobilitzadora, la passivitat nacional i la desafecció emocional quedaven perfectament garantides: qui pot cridar “Visca la Comunitat!”, en un acte o en una manifestació, amb un mínim de commoció patriòtica? Qui pot creure o *sentir* que “la Comunitat” és el seu país i pàtria? Hi ha noms que, com certs actes i pensaments de la moral clàssica, són intrínsecament perversos. El nom estatutari, és a dir, el no-nom, l'anti-nom, l'absència de nom, la proscripció del nom (activament aplicada per les més altes instàncies del poder autonòmic des del 1982), ha estat el factor singular que més ha contribuït a empènyer el *país* cap a la “no-existència”, és a dir, a bloquejar el pas dels fets de realitat a fets de consciència. La *pèrdua del nom* va significar la invalidació institucional –amb totes les conseqüències– d'allò que més immediatament i perceptiblement *expressava* un espai d'identitat i un projecte col·lectiu amb possibles continguts nacionals. Significà, per tant, la reducció d'aquest espai a una demarcació bàsicament administrativa, a un àmbit de gestió, a una “super-província” o suma de províncies definida quasi únicament per les competències derivades de la descentralització autonòmica. Aquest era i és el projecte, la idea, el propòsit dels que negaren el nom i el continuen negant. No solament dels qui, com la nostra dreta implacable, pretenen prohibir-lo, sinó d'aquells (i en primer lloc dels qui tenen responsabilitat o presència pública) que sistemàticament l'eviten: no pronunciar el nom de País Valencià és també una afirmació. Una afirmació negativa, evidentment.

“Pot existir, i pot haver-hi voluntat de ‘fer existir’, un ‘país’ que es diga ‘Comunitat’?; és la mateixa cosa dir ‘el nostre país’ que dir ‘la nostra comunitat’?; té les mateixes implicacions i reverberacions?; té el mateix contingut conceptual i expressa el mateix sentit polític? És ben evident que no”